

Medlemmerne sætter retningen

Beretning 2022-2025

Indhold

Forord	4
---------------	----------

Udvalgte politiske indsatser	6
-------------------------------------	----------

Ældreudspillet	6
Ældrereform - ny ældrelov	7
Kamp mod privatisering af madlevering	7
Høring og samråd i Folketingets ældreudvalg om mad til ældre og underernæring	8
Sundhedsreform	9
Nyt koncept for maddag	10
Bæredygtighed	11
Skolemad	13
Uddannelse	15
Arbejdet for flere ernæringsassistenter	17
Lederforum	18

Overenskomst og arbejdsmarked	19
--------------------------------------	-----------

Indhold

Udvalgte alliancer	23
Fagbevægelsens hovedorganisation	23
Alliancen mod underernæring (ALMU)	23
Optimal nutritional care for all (ONCA) – nye tal på underernæring i Danmark	24
Børnevægt i balance-alliancen	24
Myndighedssamarbejder på ernæringsområdet	25
Medlemmerne sætter retning for forbundets politik	26
Medlemsliv anno 2024	26
2030-strategien	28
Faglige fællesskaber	28
Årlig lønforhandling	30
Forbundet indefra	32
Et fremtidssikret stærkt forbund	32
Regionerne	33
Faglige tilbud og kommunikation	34
Tal på medlemmer	36

Forord

Kære medlemmer. Vi lever i en foranderlig tid, og der er sket meget de sidste tre år. Både i verden omkring os og i Danmark. Det er forandringer, som både rummer muligheder og udfordringer.

Mulighederne skal vi gribe klogt, og udfordringerne skal vi overkomme i fællesskab. Det gjorde vi også, da vi økonomisk skulle fremtidssikre Kost og Ernæringsforbundet, der ligesom resten af fagbevægelsen er udfordret på faldende medlemstal, inflation og stigende priser. Vi har alle skullet holde for, men vi har nu en fornuftig økonomi og et levedygtigt forbund, som giver os et godt afsæt for vores fælles kampe. For der er meget at kæmpe for.

Vi ser ind i en fremtid med flere ældre og færre unge. Der bliver brug for ernæringsprofessionelle som aldrig før. Men når der er færre unge, skal der kæmpes endnu mere om deres gunst. Ernæringsprofessionelle gør hver dag en kæmpe forskel for samfundet – bl.a. med den rette kost og ernæring, vejledning og behandling til ældre og syge og sunde samt bæredygtige madfællesskaber for vores allermindste.

Vi lader os derfor ikke slå ud af kritik af ældremad eller forslag om tvangsprivatisering af mad-service. Nej, vi går i rette med kritikken. Hurtigt, sagligt og tydeligt. For der er så meget godt at fortælle om vores fag og uddannelser, og det skal både politikerne og de unge vide. Og vi skal fortælle dem det. I fællesskab. For vi har brug for de unge i fagene.

Forbundet har også brug for jer – både unge og erfarne. I er vores spydspidser i den 'skarpe ende', og vi har brug for jeres erfaringer fra jeres hverdag. Derfor spurgte vi også til jeres liv, drømme og bekymringer i medlemsundersøgelsen 'Medlemsliv Anno 2024'. Vi har læst jeres svar grundigt, og vi lytter. Fx indeholder den nye 2030-strategi de politiske mærkesager, I synes er vigtigst. Dermed sætter I retningen for forbundet de næste fem år.

Men også i det faglige og politiske arbejde er jeres stemme helt central. Det var den ved OK24, og det bliver den igen ved OK26. Og det er den, når vi laver politiske udspil, hvor vi inviterer medlemmer på tværs af landet – unge som ældre – ind i maskinrummet. Det gjorde vi med Lederforums anbefalinger til, hvordan vi får flere ernæringsassistenter og ernæringsprofessionelle ledere. Vi gjorde det med ældreudspillet. Vi har netop gjort det med kostfaglige eneansvarlige, og vi gør det igen med et kommende bæredygtighedsudspil. Vi er utrolig taknemmelige for, at vi har så engagerede og dygtige medlemmer, som hver gang stiller op og gavmildt deler ud af jeres erfaringer; dermed er I med til at sætte retningen for forbundets politiske udspil og indsatser.

Og gennem alliancer øger vi vores gennemslagskraft, så jeres stemme høres. For det kan man som et lille forbund ikke tage for givet. Det gælder både i Fagbevægelsens Hovedorganisation, hvor vi både lokalt og centralt kæmper sammen med jer – for jer. Og når vi laver politiske udspil med andre interesseorganisationer.

Et godt eksempel er forbundets skolemadsudspil, som vi i 2022 lavede sammen med Børns Vilkår, Diabetesforeningen og Landbrug & Fødevarer, og som blev til virkelighed med en skolemadsforsøgsordning på finansloven 2025 – faktisk præcis som vi foreslog i udspillet.

Hvad fremtiden byder er ikke til at sige. Men én ting er sikkert; der kommer både nye muligheder og nye udfordringer. Vi er klar til at gribe mulighederne og kæmpe de fælles kampe – for jer og med jer!

På vegne af hovedbestyrelsen

Ghita Parry
Formand for Kost og Ernæringsforbundet

Udvalgte politiske indsatser

Kost og Ernæringsforbundet har løbende arbejdet med en bred palet af politiske indsatser. Kompasset har været de fire mærkesager, der blev vedtaget på generalforsamlingen i 2022 i forbindelse med Kost og Ernæringsforbundets 2025-strategi: Lighed i sundhed, Ernæring i samfundet, Klimavenlig madproduktion, og Medarbejdere til et sundt Danmark, og som siden har givet retningen for forbundets politiske arbejde. Derudover har der naturligvis også været ad hoc-dagsordner, hvor Kost og Ernæringsforbundet har blandet sig, råbt op og forsøgt at påvirke politiske beslutninger.

ÆLDREUDSPILLET

I 2023 har Kost og Ernæringsforbundet sammen med FOA og Ældre Sagen udarbejdet 'Ældreudspillet' – et politisk udspil om mad til ældre: "En værdig og velsmagende alderdom – 5 veje til en sundere alderdom med mere livsglæde for sårbare i Danmark". Som led i udarbejdelsen af udspillet, inviterede forbundet en række medlemmer, der alle arbejder med ældre, kost og ernæring på forskellige arbejdspladser, til en workshop. Medlemmerne gav værdifulde input til både udfordringer og løsninger på området.

Hovedpunkterne i ældreudspillet er:

- Ældres behov er forskellige, og det skal deres mad også være
- Der skal være særligt fokus på svækkede ældres ernæring
- Rammer for det gode måltid, selvbestemmelse og frit valg
- Der skal være balance mellem klimatiltag, madkultur og ernæring
- Madfællesskaber mod ensomhed og oplysning om sund mad

Kost og Ernæringsforbundet har udsendt udspillet til ca. 200 organisationer og politikere, og udspillet har blandt andet været løftet af Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg overfor ældreminister Mette Kierkgaard.

Vi anvender løbende udspillet i forbundets politiske arbejde for medlemmerne på ældreområdet.

ÆLDREREFORM – NY ÆLDRELOV

I årene fra 2022 til 2024 har der været politiske drøftelser om fremtidens ældrepleje. Både formand Ghita Parry og embedsmænd har deltaget i stormøder og har bidraget med debatindlæg, hvor formanden har understreget, at mad til sårbare ældre kræver særlige kompetencer.

I 2024 kom regeringen med et udspil til en ældrereform. Her var hverken mad, madservice eller ernæring nævnt.

Udspillet er fulgt op af udkast til tre nye love på ældreområdet, og her er både mad på plejehjem og madlevering beskrevet. Forbundet har arbejdet aktivt for at gøre det ernæringsprofessionelle arbejde på ældreområdet synligt overfor politikere på Christiansborg. Formanden har blandt andet været i dialog med ældreminister Mette Kiergaard ved flere lejligheder.

Forbundet har indgivet omfattende hørings svar til udkastet til den nye ældrelov. Og det har givet pote. Fx stod der oprindeligt i lovudkastet, at "ældre skal tilbydes mad". Det er nu præciseret i bemærkningerne til loven, "at ældre skal tilbydes ernæringsrigtig mad". Derudover medfører den nye ældrelov, at alle kvalitetsstandarder i ældreplejen sløjfes. Men det er alligevel lykkedes forbundet at få tilføjet i bemærkningerne, at kommunalbestyrelser, ved valg af leverandør af madservice, skal stille kvalitetskrav til leverandørerne. Og ældreministeren har overfor Ghita Parry understreget, at bemærkningerne er lige så bindende som selve loven. Forbundet har tilsvarende afgivet omfattende hørings svar til vejledningen til ældreloven. Ved redaktionens afslutning afventer vi stadig at se, hvor mange af forbundets forslag, der kommer med.

Forbundet vil fortsat arbejde for, at medlemmernes indsatser for sårbare ældres mad, måltider og ernæring anerkendes og indgår i det fremtidige arbejde under den nye ældrelov.

KAMP MOD PRIVATISERING AF MADLEVERING

I april 2024 kom Dansk Industri med et politisk udspil om øget privatisering af madlevering. De foreslog, at kommunerne ikke længere selv skulle bestemme, om de selv ville levere mad til sårbare ældre. I stedet skulle kommunerne i fremtiden udelukkende stå for de administrative opgaver, og ville ikke længere kunne stille krav til eller føre kontrol med den mad, der leveres til de ældre i kommunerne.

Dansk Industri ville med sit forslag lukke mindst 50 gode kommunale madleveringsleverandører og dermed indføre en model, hvor kommunerne stadig har ansvaret for at visitere nogle af de mest sårbare borgere til en velfærdssydelse, som den enkelte kommune ikke selv ville have kontrol over.

Forbundet kontaktede udvalgte medlemmer, som alle havde erfaring med madlevering, for at styrke og samle alle de gode argumenter mod en privatisering. Det dannede grundlag for en fælles henvendelse fra FOA og Kost og Ernæringsforbundet til ældreminister Mette Kiergaard. FOA og Kost og Ernæringsforbundet var også sammen afsender på et indlæg i netmediet Seniormonitor med budskaberne om, at kommunerne er dem, der kender de visiterede

borgere bedst, og derfor skal kommunerne kunne sætte krav til og lokale præg på den mad, borgerne tilbydes.

Sundhedsminister Sophie Løhde udtalte i forbindelse med den politiske aftale om ældre-reformen, at der ikke ville blive ændret ved rammerne for madlevering, som fortsat skal ligge i kommunerne, og Dansk Industris forslag er ikke blevet til mere end det skrevne forslag.

HØRING OG SAMRÅD I FOLKETINGETS ÆLDREUDVALG OM MAD TIL ÆLDRE OG UNDERERNÆRING

I efteråret 2024 åbnede formand Ghita Parry og cheføkonoma Lone Fløe fra Ringkøbing-Skjern Kommune en høring på Christiansborg. Høringen handlede om kost, ernæring og madservice for sårbare ældre mennesker.

Ghita Parry fortalte udvalgets medlemmer og tilhørere, at ældres ernæringsmæssige behov er forskellige, og derfor skal deres mad også være det. Herefter understregede formanden, at underernæring er et kæmpe problem for den sårbare ældre og for samfundsøkonomien, og at kommunerne fortsat skal være den centrale aktør i forhold til maden til sårbare ældre.

Formand Ghita Parry og cheføkonoma Lone Fløe fra Ringkøbing-Skjern kommune på Christiansborg.

Hun fremhævede udfordringen med underernæring og vigtigheden af ensartet og konsekvent implementering af Sundhedsstyrelsens vejledning 'Underernæring: Opsporing, behandling og opfølgning af borgere og patienter i ernæringsrisiko'. Lone Fløe beskrev blandt andet kompleksiteten i madproduktionen med de mange forskellige kostformer, og hvordan borgerne inddrages via et smagspanel. Høringen tydeliggjorde ernæringsprofessionelles vigtige rolle i forhold til sårbare ældre.

Den 2. april 2025 var ældreministeren desuden indkaldt i åbent samråd om årsagerne til fejl- og underernæring blandt ældre. På samrådet præsenterede ministeren fire initiativer i en publikation om "En styrket måltidskultur i fremtidens ældrepleje", der skal styrke mad, måltider og styrke indsatsen mod fejl- og underernæring, og som kan læses på Ældreministeriets hjemmeside: **Pjece: Styrket måltidskultur i fremtidens ældrepleje.**

Kost og Ernæringsforbundet anerkender ældreministerens ønske om at styrke ældres mad og måltider samt den tidlige opsporing af underernæring. Men der er ikke brug for flere vejledninger, for vi ved allerede, hvad der skal til – det sker bare ikke, hvis regeringen ikke stiller krav om det. Det er særligt:

- Stille krav om, at kommuner og regioner skal efterleve Sundhedsstyrelsens vejledning om opsporing, behandling og opfølgning af borgere og patienter i ernæringsrisiko
- Stille krav til næringsindholdet i maden og genindføre kvalitetsstandarder for mad til ældre på plejehjem og madlevering til ældre i egen bolig
- Og sidst, men ikke mindst skal der uddannes nok ernæringsassistenter, som kan sikre, at der laves den helt rigtige kost til vores ældre

Flere af pointerne blev også fremhævet af oppositionen, herunder vigtigheden af at genindføre kvalitetsstandarder; at regeringen skal kræve, at kommunerne skal efterleve Sundhedsstyrelsens vejledning, og endelig at ernæring skrives ind i sundhedsloven.

Forbundet vil følge debatten samt politiske initiativer om ældres mad og måltider og underernæring tæt.

SUNDHEDSREFORM

Som første skridt mod en reform af det danske sundhedsvæsen kom Sundhedsstrukturkommissionen med sine anbefalinger i sommeren 2024. Kost og Ernæringsforbundet har fulgt tilblivelsen tæt, og har sammen med Fagligt selskab af Kliniske Diætister (FaKD) blandt andet givet høringssvar på kommissionens anbefalinger og skrevet til sundhedsordførerne på Christiansborg for at gøre opmærksom på vigtige ernæringstemaer i reformen.

Regeringen kom i efteråret 2024 med sit udspil til en reform af det danske sundhedsvæsen, som blev politisk vedtaget med 'Aftale om Sundhedsreform 2024' i november 2024. Der er tale om en omfattende ændring af sundhedsvæsenet, bl.a. med en ny kæmpe Region Østjylland,

(>)

som vi endnu ikke ved, hvordan bliver implementeret. Derudover indeholder reformen en ny arbejdsdeling mellem aktørerne i sundhedsvæsenet og såkaldte kronikerpakker.

Forbundet arbejder med at søge faglig indflydelse, særligt i forhold til de kommende kronikerpakker. Samtidig vil forbundet støtte medlemmer, der fx bliver udsat for ændringer i deres organisatoriske tilknytning som et resultat af aftalen.

Forbundet vil følge den kommende lovgivning og implementering tæt.

NYT KONCEPT FOR MADDAG

Maddag blev i 2024 udvidet til også at inkludere plejehjem, så både plejehjem og dagtilbud blev inviteret til at deltage. Overskriften for det nye koncept var 'Maddag 2024 – sammen om maden på tværs af generationer'. Ved at udvide Maddag kan vi i fællesskab sætte fokus på endnu flere medlemmers vigtige betydning for ældre på plejehjem og børn i dagtilbud, samt værdien af det fælles sunde og nærende måltid. I Danmark serveres hver dag over 500.000 måltider på plejehjem og til børn i dagtilbud. Det er halvdelen af de 1.000.000 offentlige måltider, der serveres hver dag i Danmark.

(>)

Udvidelsen var en succes. Middag 2024 satte deltagerrekord med 41.600 spisende. 30.600 børn og 11.000 ældre spiste med.

Desuden deltog to ministre, nemlig fødevareminister Jacob Jensen (V), der besøgte en daginstitution i Tårnby Kommune, og ældreminister Mette Kierkgaard (M), der besøgte plejehjemmet Æblehaven i Brøndby Kommune.

Begge ministerbesøg var en anledning for formand Ghita Parry og medlemmer til at løfte nogle af forbundets mærkesager politisk. Således blev fødevareministerens besøg i daginstitutionen en anledning til at understrege det u hensigtsmæssige og urimelige i, at madordninger i daginstitutioner er på valg hvert andet år samt slå endnu et slag for en national skolemadsordning. Ved ældreministerens besøg blev der sat fokus på den bekymrende udsigt til, at vi om ganske få år kommer til at mangle hver tredje ernæringsassistent i de offentlige køkkener. Der blev også talt om vigtigheden af kvalitetsstandarder i arbejdet med kostformer og diæter til sårbare ældre.

Middag er et samarbejde mellem Kost og Ernæringsforbundet og FOA, og har været afviklet i 11 år.

BÆREDYGTIGHED

Det Økologiske Spisemærke

Finansieringen af Det Økologiske Spisemærke blev med finansloven 2024 sparet væk. Sammen med en lang række af aktører, herunder Landbrug & Fødevarer, Økologisk Landsforening, HORESTA og Forbrugerrådet Tænk, gik Kost og Ernæringsforbundet med næstformanden i front på barrikaderne for at fremtidssikre Det Økologiske Spisemærke, der har været en stor drivkraft for den grønne omstilling og for at nedbringe madspild.

Det har blandt andet fungeret som en mærkningsordning, der har opstillet nogle klare pejlemærker for de professionelle offentlige køkkener, og har bidraget til faglig udvikling og stolthed for mange ernæringsprofessionelle.

Indsatsen virkede, og der blev fundet midler til fortsat drift af spisemærket i 2025, dog kun som en etårig finansiering af spisemærket. Derfor fortsætter indsatsen for at sikre langsigtet finansiering.

Royal interesse for madspild

I december 2024 besøgte HKH Prinsesse Marie Bispbjerg Hospital for at høre om, hvordan der arbejdes med at nedbringe madspild. Enhedschef Michael Allerup Nielsen fortalte prinsessen, hvordan man på Bispbjerg Hospital har arbejdet målrettet med at nedbringe madspild.

Formand Ghita Parry holdt oplæg om, hvordan ernæringsprofessionelle kan være med til at mindske madspild og dermed både spare penge og udlede mindre CO2. Hun understregede også vigtigheden af efteruddannelse i offentlige køkkener og fortsat finansiering af Det Økologiske Spisemærke.

Det har været en stor glæde at besøge Bispebjerg Hospital, og opleve deres fantastisk imponerende indsats mod madspild.

sagde HKH Prinsesse Marie til TV2 om besøget.

HKH Prinsesse Marie på besøg i køkkenet på Bispebjerg Hospital.

SKOLEMAD

Kost og Ernæringsforbundet har de seneste år arbejdet intenst for at sætte skolemad på den politiske dagsorden. Startskuddet var det politiske udspil '7 forslag til sund og grøn mad i skolen', som forbundet præsenterede sammen med Diabetesforeningen, Børns Vilkår samt Landbrug & Fødevarer i juni 2022. Her foreslog Kost og Ernæringsforbundet blandt andet, at man indførte forsøgsordninger i fem kommuner i fem år, så vi kan blive klogere på, hvad man kan få ud af skolemad i en dansk kontekst.

Siden udspillet har skolemad været et centralt tema for forbundets aktiviteter med flere debatindlæg og debatter på både Madens Folkemøde på Lolland og Folkemødet på Bornholm i 2022, 2023 og 2024. Forbundet har selv arrangeret debatter om emnet, ligesom formanden har været inviteret i debatter af andre aktører. De mange debatter, indlæg og det vedvarende fokus på skolemadens potentialer for læring, sundhed og trivsel har medvirket til at øge opmærksomheden både politisk og blandt andre aktører.

I 2024 steg interessen for skolemad på politisk niveau. I de første måneder af 2024 præsenterede Radikale Venstre konkrete forslag om gratis skolemad i Danmark. I november 2024 fulgte SF trop, og stillede det som et af partiets hovedkrav, at der på finansloven for 2025 blev fundet midler til skolemad i en forsøgsordning.

Hen over året blev forbundet desuden en del af forummet 'Skolemad Til Alle', hvor aktører på tværs af sektorer har arbejdet for at øge presset på det politiske niveau og skabe yderligere synlighed omkring skolemadens potentialer. Forbundet deltog sammen med Børns Vilkår, Meyers og Madkulturen i en mindre arbejdsgruppe, der af Mejeriforeningen var blevet spurgt om at udarbejde forummets skolemadscharter – 'Skolemad Til Alle – for børns læring, trivsel og sundhed', der ved offentliggørelsen sidst i november 2024 var underskrevet af 28 aktører.

Forbundets indsats kulminerede med finanslovsforhandlingerne, hvor forbundet, helt frem til der blev indgået forlig, var i dialog med politiske interessenter på Christiansborg. Resultatet kan vi kun være glade for og stolte over: Der er afsat 854 mio. kr. over fire år til en forsøgsordning med skolemad, der skal samle erfaringer til en mulig udrulning af en national skolemadsordning.

Dermed er arbejdet med at fremme skolemad på den politiske dagsorden ikke slut, men går nu ind i en ny fase, hvor forbundet politisk arbejder for at sikre kvaliteten i skolemadsforsøget, så en fremtidig beslutning om en national skolemadsordning kan tages på det bedst mulige grundlag.

Der er udrettet små mirakler for skolemaden i det for-gangne år, og jeg kan næsten ikke tro på, hvor langt vi er kommet på ganske få måneder fra vi radikale lancerede vores forslag. Det skyldes utvivlsomt, at jorden i den grad var gødet af blandt andet Kost og Ernæringsforbundet og alle jeres gode medlemmer. I har gjort et formidabelt stykke arbejde, af hjertet tak for det!

Martin Lidegaard, politisk leder for Radikale Venstre, til Kost og Ernæringsforbundet.

7 FORSLAG TIL SUND OG GRØN MAD I SKOLEN

Skolemad har været en politisk mærkesag for Kost og Ernæringsforbundet i flere år. Med finanslovsaftalen for 2025 blev der afsat 854 mio. kr. over fire år til en forsøgsordning med skolemad.

KOST OG ERNÆRINGS FORBUNDET

diabetes foreningen

BØRNS VILKÅR

UDDANNELSE

2023 og 2024 har på mange måder stået i uddannelsernes tegn. Uddannelseslederne på de fire professionshøjskoler, som udbyder professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed (PBES), startede i foråret 2023 arbejdet på en revision af uddannelsen. Målet med revisionen var en forenklet, langtidsholdbar uddannelse med en klar, ensrettet faglig profil og autorisation til alle dimittender. Både Fagligt selskab af Kliniske Diætister (FaKD) og Kost og Ernæringsforbundet bidrog aktivt til arbejdet, som dog blev bremset pga. modstand fra Kommunernes Landsforening. Det er uklart om – og i så fald hvornår – arbejdet genoptages.

Regeringen varslede i 2024 reformer af flere uddannelser. I løbet af foråret 2024 forlød det, at regeringen havde planer om at forkorte alle professionsbacheloruddannelserne med 30 ECTS, svarende til et halvt årsværk. Det førte til et samarbejde på tværs af fagbevægelsen, hvor vi sammen med 16 andre forbund lancerede kampagnen 'Nej tak til turbouddannelser'. Kampagnen kørte primært på sociale medier, men blev også bragt som åbent brev til regeringen i flere af de store dagblade.

I efteråret 2024 præsenterede regeringen endelig et samlet udspil til en reform af både de gymnasiale ungdomsuddannelser og professionsbacheloruddannelserne. Hovedtrækkene i regeringens samlede uddannelsesreform er 1) færre og kortere kandidatuddannelser, 2) kortere og mere praksisnære professionsuddannelser og 3) en samlet gymnasial indgang for ungdomsuddannelser og oprettelse af en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx).

Efter flere måneders forhandling indgik regeringen sammen med SF og DF i februar 2025 aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse. Aftalen er af mange blevet betegnet som en af de største uddannelsespolitiske aftaler i nyere tid, og det er heller ikke småting, som er blevet aftalt. Foruden oprettelsen af en ny gymnasial ungdomsuddannelse (epx) fra 2030, lukkes en række øvrige af de eksisterende uddannelsesstilbud, som vi kender i dag. Det gælder blandt andet HF, den kommunale 10. klasse, EUX og grundforløb 1 (GF1) på erhvervsuddannelserne. Derudover lægges der i aftalen op til et 'gennemsyn' af indholdet i både stx og hhx, ligesom der skal tages stilling til, om htx skal fortsætte som et selvstændigt tilbud – og hertil meget, meget mere.

Konkret betyder det for Kost og ernæringsforbundets uddannelser, at muligheden for eux forsvinder og det samme med GF1. Med epx lægges der op til en mere fleksibel vej til videreuddannelse, og epx kan derfor tilrettelægges, så eleven kan tage den på enten to eller tre år. To år vil give adgang til erhvervs- og akademiuddannelser – fx ernæringsassistentuddannelsen. Tre år giver adgang til professionsbacheloruddannelser – fx professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed. Der ligger i de kommende år selvsagt en stor opgave for hele sektoren i at justere området frem mod 2030. Kost og Ernæringsforbundet vil følge arbejdet og den kommende implementering nøje, og vil kæmpe for, at reformerne bliver så gunstige for forbundet og vores uddannelser som muligt.

I marts 2025 landede endelig en bred politisk aftale om reform af professionsbacheloruddannelserne og erhvervsakademiuddannelserne, som også omfatter professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed (PBES). Med aftalen ønsker man at løfte kvaliteten på uddannelserne, bl.a. gennem en styrkelse af praktikken og den praksisorienterede undervisning. En række uddannelser, heriblandt PBES, får hævet deres uddannelsestakst. Samtidig bliver der forbedrede muligheder for efter- og videreuddannelse uden deltagerbetaling. Der vil også blive oprettet en række professionsmasteruddannelser målrettet de velfærdsnære professioner, så der bliver bedre mulighed for videreuddannelse, uden at det betyder, at man uddanner sig væk fra sit fag.

Finansieringen af kvalitetsløft og bedre mulighed for efter- og videreuddannelse kommer bl.a. fra en forkortelse af professionsbacheloruddannelserne. Oprindeligt var der lagt op til en forkortelse på et halvt årsværk, men efter pres fra en lang række fagforbund, herunder Kost og Ernæringsforbundet, blev forkortelsen reduceret til et kvart årsværk.

De studerende på Københavns Professionshøjskole præsenterer deres 5. semesteropgaver for medstuderende og andre interesserede.

Der er tale om en rammeaftale, og derfor venter der et stort arbejde med at forhandle den konkrete implementering. Uddannelsesinstitutionerne og arbejdsmarkedets parter vil blive inddraget i de kommende forhandlinger, og Kost og Ernæringsforbundet vil i det regi arbejde videre for at sikre den bedst mulige implementeringsaftale for vores uddannelse i ernæring og sundhed.

ARBEJDET FOR FLERE ERNÆRINGSASSISTENTER

Kost og Ernæringsforbundet har sat flere indsatser i gang, der skal være med til at øge antallet af ernæringsassistenter. Det har medlemmerne også, som skal have stor tak for at åbne deres køkkener og tale faget op. I Danmark serveres hver dag over 1.000.000 offentlige måltider – de fleste af dem tilberedes af ernæringsassistenter.

Ernæringsassistentuddannelsen er forbundets største uddannelse. Ernæringsassistenter i de professionelle køkkener kan som eneste gruppe af faglærte sikre både bæredygtighed og den rette ernæring til syge, børn og sårbare ældre. Samtidig er ernæringsassistenter afgørende for den grønne omstilling af de offentlige køkkener, der stadig er en tung post i klimaregnskabet. Men tal fra Fagbevægelsens Hovedorganisation og Dansk Arbejdsgiverforening viser, at der kommer til at mangle over 3.700 ernæringsassistenter om 10 år. Det svarer til hver tredje stilling som ernæringsassistent.

Styrket dialog om manglen på ernæringsassistenter

Derfor tog formand Ghita Parry kontakt til Kommunernes Landsforening i 2023 for at øge deres fokus på manglen på ernæringsassistenter, som vil få stor betydning for kommunernes mulighed for at tilbyde centrale velfærdsydelser i form af bl.a. madordninger i vuggestuer og børnehaver, mad til ældre på plejehjem og i egen bolig, mad på botilbud og den grønne omstilling. Det har resulteret i, at der er nedsat en arbejdsgruppe på embedsmandsniveau med både Kommunernes Landsforening, Danske Regioner og Kost og Ernæringsforbundet om arbejdet for flere ernæringsassistenter.

I den forbindelse har der også været gode drøftelser om nyt navn til Ernæringsassistentuddannelsen, som dog er sat på standby, indtil der er klarhed over de forventede store ændringer i det samlede uddannelseslandskab. Et andet emne, der skal drøftes i 2025, er efter-/videreuddannelsesmuligheder for ernæringsassistenter.

Fagligt Udvalg for Ernæringsassistentuddannelsen

Kost og Ernæringsforbundet arbejder også målrettet for at sikre bedre søgning til uddannelsen gennem Fagligt Udvalg for Ernæringsassistentuddannelsen (FUE). Udover Kost og Ernæringsforbundet, sidder også de to centrale offentlige arbejdsgivere i FUE, nemlig Kommunernes Landsforening og Danske Regioner. FUE har vedtaget en strategi for udvalgets arbejde, som ventes offentliggjort i 2025. Det er centralt i FUE's arbejde, at ernæringsassistentuddannelsen anerkendes som en vigtig velfærdsuddannelse med høj kvalitet.

Blandt andet skal projekter såsom 'Puljen til lærepladsunderstøttende tiltag' bruges til at sætte et øget fokus på uddannelsen, hvilket kan omfatte initiativer, der forbedrer tilgængeligheden af lærepladser og styrker uddannelsens attraktivitet. Samarbejdet med erhvervsskolerne prioriteres også højt, da skolerne spiller en central rolle i rekrutteringen og fastholdelsen af elever samt i arbejdet for at skaffe flere lærepladser.

LEDERFORUM

15 ledermedlemmer fra offentlige køkkener fra hele landet var i efteråret 2023 og starten af 2024 samlet i to dage for at drøfte tre af forbundets største udfordringer: 1) Manglen på ernæringsassistentelever, 2) Manglen på ernæringsassistenter og 3) Fremtidens ernæringsprofessionelle ledere.

Medlemmer fra Lederforum præsenterer anbefalingerne til en styrket rekruttering af ernæringsassistenter og ernæringsprofessionelle ledere på årets lederkonference.

Lederne har beskrevet konsekvenserne af de tre udfordringer på arbejdspladserne og drøftet hvilke lokale løsninger, som forbundets ledere kan arbejde med i forhold til rekrutteringsudfordringer. Ledernes fælles viden og erfaringer blev omsat til en lang række anbefalinger til helt konkrete handlinger i publikationen: 'Anbefalinger fra Kost og Ernæringsforbundets Lederforum: Styrket rekruttering af ernæringsassistenter og ernæringsprofessionelle ledere'.

Lederforums anbefalinger blev præsenteret på Lederkonferencen 2024, og der har været afholdt workshop for udvalgte tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter om, hvordan de tillidsvalgte kan understøtte indsatserne om rekruttering og fastholdelse. Sekretariatet anvender materialet i dialog med Christiansborg, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner. I 2025 planlægges lokale regionale arrangementer om Lederforums anbefalinger.

Overenskomst og arbejdsmarked

Optakten til overenskomstforhandlingerne i foråret 2024 var anderledes end ved andre overenskomster. Ved OK18 fyldte de langstrakte forhandlinger og truslen om konflikt, da arbejdsgiver ville afskaffe frokostpausen. Ved OK21 var der udfordringer præget af Coronapandemien – og dermed mange virtuelle forhandlinger og møder med medlemmer på teams.

Med Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022 fulgte markant stigende energipriser og høj inflation. Derudover fremlagde regeringen forslag om lønløft til udvalgte grupper, som blev realiseret med trepartsaftalen i december 2023 – desværre uden et lønløft til Kost og Ernæringsforbundets medlemmer.

Dermed blev en nøje planlagt proces omkring OK24 markant udfordret. Opskriften skulle skrives om, og med en målrettet indsats fik forbundet tilpasset forhandlingsstrategien og gennemført OK24 med en god balance mellem alle vores medlemsgrupper. Et resultat, der blev stemt hjem med højere stemmepct. end set længe og et overbevisende JA. Før og under forhandlingerne afholdt forbundet velbesøgte, virtuelle medlemsmøder. Her deltog formand Ghita Parry og chefforhandler Niels Kjeldsen, der begge svarede på spørgsmål fra medlemmerne.

STEMMEGLADE MEDLEMMER

Ud af de afgivne stemmer fra Kost og Ernæringsforbundets medlemmer, stemte 95,7 pct. ja til OK24 og 4,3 pct. stemte nej på det kommunale og regionale område. I staten var tallene henholdsvis 98,1 pct. og 1,9 pct. Der var stor fremgang i stemmeprocenten, der samlet gik fra 39,1 pct. ved OK21 til 48,4 pct. ved den afsluttede afstemning om OK24.

Som nævnt blev Kost og Ernæringsforbundets medlemmer ikke omfattet af treparten. Forbundet kæmpede hårdt og længe for, at medlemmerne skulle tilgodeses. Både fordi de ernæringsprofessionelle (som dokumenteret i Lønstrukturkomitéens rapport) er lavtlønnede grupper, fordi der er mangel på ernæringsprofessionelle og fordi ernæringsprofessionelle leverer mange vigtige resultater til det danske velfærdssamfund.

Det betyder faktisk, at kun hver fjerde offentligt ansatte får andel i lønløftet. Det betyder også, at det ikke bliver ernæringsprofessionelle eller de 500.000 andre kolleger, vi har i det offentlige. De får heller ikke lønløft.

udtaler Ghita Parry i forbindelse med trepartsaftalen om lønløft.

Regeringen offentliggjorde treparten samtidig med, at forbundet afviklede det årlige TR-træf i efteråret 2023. Det gav mulighed for at drøfte det skuffende resultat med de tillidsvalgte, og efterfølgende blev der afholdt medlemsmøder om emnet. Udfordringen med lavtlønnede ernæringsprofessionelle stod tilbage. Forbundet gik derfor straks i gang med kampen om kronerne, da overenskomstforhandlingerne begyndte.

Forhandlingsresultatet endte med en markant regulering af lønnen, der sikrede pæne lønstigninger til alle. Derudover blev det til en historisk stor organisationspulje, hvor forbundet prioriterede et lønløft til ernæringsassistenter og kostfaglig eneansvarlige, pension til elever og en kompetencefond i kommuner og regioner, som der allerede findes i staten. Samlet set resulterede OK24 i en balanceret løsning, som forhåbentlig fremadrettet vil kunne hjælpe forbundet i arbejdet med at rekruttere og fastholde dygtige ernæringsprofessionelle på vores arbejdsmarked.

Og alligevel: I den sidste ende fik forbundets medlemmer også en andel af treparten. På både det kommunale og regionale område fik vi andel i treparten, da der her var udlagt midler, som skulle bruges i forbindelse med indgåelsen af aftalerne omkring arbejdstid. Det betød, at forbundet på det kommunale område fik hævet ulempestillæggene og pensionen heraf, mens man på det regionale område fik et vagtillæg til dem, der har mere end 300 timers vagt om året.

Vi er ikke i mål, men der er sikret et fornuftigt fundament til de kommende års overenskomstforhandlinger. OK24 blev en toårig aftale, og dermed har forbundet allerede indledt arbejdet frem mod OK26. Vi har drøftet OK26 på TR-træffet i efteråret 2024, hovedbestyrelsen har haft de første prioriteringsdrøftelser, og i foråret 2025 vil der blive afholdt dialogmøder med medlemmerne.

Målet er at fortsætte det gode arbejde for at sikre attraktive løn og ansættelsesvilkår for alle medlemmer på det offentlige arbejdsmarked. Vi ved allerede nu, at lokal løndannelse bliver et vigtigt punkt ved OK26. Forbundet vil kæmpe for, at den fremtidige løndannelse afspejler den store værdi, som medlemmerne leverer på det danske arbejdsmarked.

Overenskomster i Grønland og på Færøerne

Forhandlingerne i Grønland gennemføres af det grønlandske sundhedskartel. Forhandlingerne er i skrivende stund i den afsluttende fase og forventes sat til urafstemning blandt medlemmerne i maj 2025.

Kost og Ernæringsforbundets formand Ghita Parry klar til forhandlingerne ved OK24.

På Færøerne er der i december 2024 landet en et års forlængelse af overenskomsten med en markant økonomisk ramme på 7,29 pct. Det skyldes, at inflationen i langt højere grad på Færøerne har udhulet de færøske medlemmers løn. Målet med at lave en etårig forlængelse, som betyder fornyede forhandlinger igen i 2025, er at samle fagforeningerne til fælles forhandlinger, så der kan sikres bedre og mere gennemsigtige overenskomster på Færøerne i fremtiden.

Overenskomster på det private område

Forbundet har to større private overenskomster, som har betydning for en del medlemmer. Den største er med Det Danske Madhus, hvor vi sammen med FOA i foråret 2025 skal forhandle en forlængelse/fornyelse. Den anden store private overenskomst er forholdsvis ny. Det er lykkedes forbundet at blive en del af FOA's overenskomst med Danske Daginstitutioner, så faglærte i køkkenerne i de private daginstitutioner nu kan ansættes som faglærte og er dækket af en overenskomst. Indtil videre er 20 institutioner en del af aftalen. I foråret 2025 er de private overenskomstforhandlinger landet. Kost og Ernæringsforbundet har ikke overenskomster på det private arbejdsmarked, der er blevet forhandlet, men forhandlingerne har stor betydning for de offentlige overenskomstforhandlinger, som skal gennemføres i 2026.

De private organisationer har landet en treårig aftale med lønstigninger, som forventes at ligge på 9-11 pct. i direkte lønstigninger. Udover lønstigningerne har parterne denne gang haft fokus på at sikre mere fleksibilitet og bedre rettigheder, fx ret til selvbetalt fri ved barns 3. sygedag og omsorgsdage til bedsteforældre.

Det er lykkedes FH-organisationer at lande gode og vigtige aftaler i en meget ustabil tid. Samtidig betyder den treårige aftale, at vi formentlig ser ind i en tilsvarende treårig aftale på det offentlige område, når vi skal forhandle i 2026. Vurderingen er, at de private lønmodtagere med de nye aftaler sikres en positiv reallønsudvikling og dermed et godt grundlag for lønudviklingen for alle lønmodtagere i Danmark.

Afslutningsvist skal nævnes to OK21-projekter med hhv. Danske Regioner og Kommunernes Landsforening om ernæringsprofessionelles betydning i regioner og kommuner. Projektet med Danske Regioner om brugen af ernæringsfaglige kompetencer og specialistkompetencer i det regionale sundhedsvæsen blev afsluttet og offentliggjort i 2024. Projektet viser bl.a., at kliniske diætisters kompetencer løfter kvaliteten af forhandlingsforløb. Rapporten kan læses på regionaltarbejdsliv.dk:

Ernæringsfaglige kompetencer – Regionalt Arbejdsliv.

Projektet med Kommunernes Landsforening afdækkede de ernæringsprofessionelles muligheder for at bidrage med kompetencer i den kommunale hjemmepleje, de forebyggende hjemmebesøg og de tidsafgrænsede rehabiliteringsforløb. Projektet tydeliggjorde den positive forskel, diætister og professionsbachelorere i ernæring og sundhed gør i den kommunale sundheds- og ældrepleje. Du kan læse mere om projektet på hjemmesiden vpt.dk – Viden på Tværs:

Ernæringsuddannede gør en stor forskel i sundhedstilbud | VPT.

Udvalgte alliancer

FAGBEVÆGELSENS HOVEDORGANISATION

Kost og Ernæringsforbundet er aktive i arbejdet i Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH). Vi deltager i en lang række politiske udvalg og i øvrigt alle de steder, der giver værdi og fagpolitisk indflydelse for Kost og Ernæringsforbundets medlemmer. Formand Ghita Parry sidder med i såvel hovedbestyrelse som forretningsudvalg i FH, og har derigennem adgang til viden og indflydelse til fordel for medlemmerne.

I den forgangne periode har vi særligt brugt FH i kampen for at sætte fokus på manglen på ernæringsassistenter, både politisk og på embedsmandsniveau. Men også en mere retfærdig pension, seniorpolitik, reformer i uddannelsessystemet samt den grønne omstilling er emner, der er sat på dagsordenen af FH, og som forbundet har haft indflydelse på.

Kampen fortsætter, og der er ingen tvivl om, at deltagelse i FH-fællesskabet giver flere politiske muskler og adgang til viden. Udover FH centralt deltager forbundets fem regionsformænd og dygtige medlemmer aktivt i det lokale politiske arbejde i FH-sektionerne, ligesom at forbundet bruger FH aktivt til erfaringsudveksling mellem medlemsorganisationerne.

ALLIANCEN MOD UNDERERNÆRING (ALMU)

Kost og Ernæringsforbundet udgør sammen med Landbrug & Fødevarer og Dansk Selskab for Klinisk Ernæring styregruppen for ALMU. Styregruppen stod i 2023 bag udformningen af nye anbefalinger fra alliancen. Alliancen består i øvrigt af en række toneangivende organisationer, der arbejder for øget forebyggelse og behandling af underernæring.

ALMU arbejder via politisk interessevaretagelse som fx kontakt til politikere på Christiansborg, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner. Alliancens nye anbefalinger er:

1. Lovgivning og reformer skal understøtte ernæring som et centralt indsatsområde
2. Der skal iværksættes en indsats overfor den enkelte i ernæringsrisiko
3. Der skal være fokus på maden og måltidets betydning i forebyggelse og behandling af underernæring
4. Uddannede medarbejdere skal varetage ernæringsopgaven
5. Viden om underernæring og ernæringens betydning skal styrkes
6. Tværgående samarbejde skal styrke ernæringsindsatsen

OPTIMAL NUTRITIONAL CARE FOR ALL (ONCA) - NYE TAL PÅ UNDERERNÆRING I DANMARK

I december 2024 lancerede ONCA, som Kost og Ernæringsforbundet sidder i styregruppen for, en rapport, hvor danske forskningsresultater indgik i en samfundsøkonomisk analyse. Rapporten viser, at mere end 200.000 danskere er underernærede i 2024, og at meromkostninger i sundhedsvæsenet som følge heraf udgør 14,5 milliarder kroner årligt. Opsporing, tidlig indsats og ernæringsbehandling vil kunne begrænse ressourceforbruget i sundhedsvæsenet betydeligt. Det estimeres, at tiltag mod underernæring vil kunne medføre samlede besparelser på op mod 46 milliarder kroner frem mod 2035.

Formand Ghita Parry udtaler til Seniormonitor, at der er brug for at sætte tryk på indsatsen mod underernæring allerede nu. Samt at der må gøres op med myterne om underernæring, hvor fx opsporing via vejning beskrives som overstyring. Endelig påpeger formanden, at indsatsen kræver, at den rette faglighed er til stede – det betyder for eksempel, at der er brug for professionsbachelorere i ernæring og sundhed, kliniske diætister og ernæringsassistenter.

Forbundet vil fortsætte med at sætte fokus på vigtigheden af ernæringsprofessionelle i arbejdet med systematisk at opspore og behandle underernæring.

BØRNEVÆGT I BALANCE-ALLIANCEN

Kost og Ernæringsforbundet blev i 2022 optaget i alliancen 'Børnevægt i Balance', der udspringer og er faciliteret af Novo Nordisk Fonden. Alliancen er et værdifuldt samarbejdsforum om børn og unges fysiske og mentale trivsel, hvor forbundet foruden nyttig viden får mulighed for at skabe netværk og alliancer omkring vores forskellige mærkesager.

I 2024 foretog alliancen et skifte og gik fra fortrinsvist at være en videns-alliance til en proaktiv alliance, der arbejder i tre spor:

1. Vi vil fremme et respektfuldt narrativ om overvægt blandt børn og unge og flytte fokus fra individ til de rammer og omstændigheder, der har betydning for at vokse op med en sund vægt
2. Vi vil beskytte børn og unge mod markedsføring af usunde fødevarer på sociale og digitale medier
3. Vi vil sætte fokus på børn i skolealderen og herunder skolen, SFO, og klub som ramme for at skabe sunde hverdagsliv for alle børn

Der er nedsat en arbejdsgruppe under hvert spor, der arbejder med konkrete tiltag, der kan fremme alliancens målsætning om at skabe gode og sunde børneliv. Kost og Ernæringsforbundet sidder med i arbejdsgruppen under spor 3 og er derudover med i alliancens koordinationsgruppe.

MYNDIGHEDSSAMARBEJDER PÅ ERNÆRINGSOMRÅDET

Kost og Ernæringsforbundet har i 2023 og 2024 deltaget i arbejdsgruppen bag Anbefalinger for den danske institutionskost sammen med Fagligt selskab af Kliniske Diætister (FaKD). Kost og Ernæringsforbundet har sammen med en arbejdsgruppe bestående af andre fagligt relevante personer udarbejdet et opdateret udkast af kapitlet 'Maden i praksis'. FaKD bidrog i arbejdsgruppen omkring diæter, kost til ældre, ernæring i klinikken, børn og unge med overvægt samt ernæring til syge børn.

Kost og Ernæringsforbundet står sammen med Sundhedsstyrelsen og Fødevarestyrelsen bag Den Nationale Kosthåndbog, [Kosthåndbogen.dk](https://kosthaendbogen.dk), der er et digitalt opslagsværk baseret på officielle anbefalinger, og som giver konkrete eksempler på kostformer og diæter.

Kosthåndbogen.dk er målrettet ernærings- og madprofessionelle.

I 2024 blev det aftalt, at [Kosthåndbogen.dk](https://kosthaendbogen.dk) skal revideres, så den er opdateret i forhold til de nye Nordiske Næringsstofanbefalinger (NNR23), kostrådene og den nye udgave af Anbefalinger for den danske institutionskost, som ventes at udkomme i foråret 2025. Det er endnu uklart, hvornår den reviderede kosthåndbog forventes klar, da det bl.a. afhænger af, hvornår Anbefalinger for den danske institutionskost samt en række ernæringsfaglige bidrag fra DTU ligger klar.

Medlemmerne sætter retning for forbundets politik

Kost og Ernæringsforbundet har de sidste år øget medlemsinddragelsen i vores politiske udspil og indsatser. Vi ønsker at bruge medlemmernes engagement, erfaring og store faglighed til at kvalificere forbundets indsatser. For forbundets politikker skal stå på medlemmernes faglighed og viden fra den virkelige verden.

Forbundet inviterede bl.a. medlemmer til at give faglige input til og kvalificere ældreudspillet fra 2023 og indsatsen mod privatisering af madlevering i 2024. Og Lederforums anbefalinger fra 2024 til styrket rekruttering af ernæringsassistenter og ernæringsprofessionelle ledere er et direkte produkt af drøftelser fra en række af forbundets ledermedlemmer. I starten af 2025 blev medlemmer også inddraget i forbundets kommende nye bæredygtighedsstrategi og en forstærket indsats for kostfaglig eneansvarlige i daginstitutioner. Endelig bruger forbundet løbende vores gruppe af tillidsrepræsentanter til at få feedback og input til vores arbejde.

MEDLEMSLIV ANNO 2024

I 2024 gennemførte Kost og Ernæringsforbundet en medlemsundersøgelse, der blev offentliggjort sidst i 2024. Hensigten var at få mere viden om de udfordringer og faglige ambitioner, som medlemmerne går med i hverdagen. 1.460 medlemmer deltog i undersøgelsen, der giver et mangfoldigt billede af ernæringsprofessionelles arbejdsliv.

“Høj trivsel og ønske om mere i lønposen, faglig stolthed, bekymringer om nedslidning og ambitioner om faglig udvikling er nogle af de første overskrifter, vi skal se på”, siger formand Ghita Parry i lederen i fagbladet Appetit i december 2024.

Undersøgelsen giver et indblik i medlemmernes udfordringer samt de områder, hvor medlemmerne mener, at vi som forbund kan gøre en forskel, og hvor der er behov for en styrket indsats for at forbedre medlemmernes vilkår.

Vi vil bruge Medlemslivsundersøgelsen aktivt i forbundet – både til at målrette medlemsrådgivningen, og vejlede os i forhold til, hvordan vi bedst muligt sikrer medlemmernes interesser. Det har også været vigtigt, at medlemmerne selv får adgang til at læse mere om egne og kollegers hverdag, drømme og bekymringer. Derfor kan man på kost.dk/medlemsundersogelse få adgang til et resumé.

NEDSLAG I MEDLEMSLIV ANNO 2024

Køn og alder:

- Medlemmernes gennemsnitsalder er 46 år. Og 88 pct. er kvinder
- 68 pct. har valgt at blive ernæringsprofessionel som følge af en interesse i mad og måltider

Trivsel:

- 94 pct. svarer, at de har det enten godt eller meget godt på deres arbejdsplads
- Knap syv ud af 10 medlemmer svarer, at gode kolleger er noget af det mest meningsfulde i deres arbejdsliv

Løn og kompetence:

- 67 pct. peger på bedre løn som en væsentlig faktor, der kan forbedre deres arbejdsvilkår
- 38 pct. vil se et større fokus på bedre mulighed for kompetenceudvikling og efteruddannelse
- 58 pct. angiver, at utilfredsstillende løn og arbejdsvilkår er en af de væsentligste udfordringer

Faglig stolthed:

- Godt seks ud af 10 angiver, at det "at udføre mit arbejde med høj faglig kvalitet" stemmer overens med deres arbejdsliv
- 54 pct. nævner det "at være stolt af deres fag" som vigtigt
- 46 pct. ser det som en vigtig del af deres faglige selvforståelse at indgå i et fagligt fællesskab

Drømme:

- 71 pct. drømmer om at kunne holde til sit job gennem hele deres arbejdsliv
- 30 pct. drømmer om at få nogle andre arbejdsopgaver, der kan udvikle dem fagligt

2030-STRATEGIEN

Medlemmernes stemme er også blevet hørt i forbindelse med Kost og Ernæringsforbundets kommende 2030-strategi.

Forbundets nuværende 2025-strategi 'Vi giver næring til et sundere Danmark' blev vedtaget på generalforsamlingen i maj 2022, og arbejdet med en ny strategi frem mod 2030 blev igangsat i starten af 2024 med flere drøftelser i hovedbestyrelsen. Der er særligt lagt vægt på, at strategien for 2030 også afspejler medlemmernes prioriteter – for det er medlemmerne, vi kæmper for.

I Medlemslivsundersøgelsen blev medlemmerne spurgt om, hvilke fagpolitiske områder, de synes, er vigtigst, at Kost og Ernæringsforbundet arbejder for? Og for medlemmerne er de vigtigste områder 1) at få flere til at vælge vores uddannelser, 2) sundhed, behandling og forebyggelse, 3) ældreområdet, 4) Børn og unge (madordninger i daginstitutioner og måltidet som fællesskab mm.), 5) klima, miljø og bæredygtighed og 6) skolemad.

De er alle reflekteret i den nye 2030-strategi, som skal godkendes på generalforsamlingen til maj 2025.

FAGLIGE FÆLLESSKABER

Tillidsrepræsentanter

Kost og Ernæringsforbundets tillidsrepræsentanter (TR) er forbundets lokale ambassadører, der kæmper for fag og profession på arbejdspladserne. I 2023 og 2024 er forbundets fokus på TR og deres opgaver blevet skærpet. TR-uddannelsen er blevet justeret, og der er kommet et øget fokus på indarbejdelse af den organiserende tankegang i TR-uddannelsens tre moduler.

Samtidig har vi sammen med fællestillidsrepræsentanterne (FTR) løftet deres område ved at sætte fokus på en mere systematisk opkvalificering af denne gruppe. Fokus på FTR er med til at sikre, at forbundet kan få endnu mere indflydelse lokalt og medvirke til at sikre bedre vilkår for de ernæringsprofessionelle.

Hovedbestyrelsen har i november 2024 vedtaget en samlet strategi for TR-området. I strategien er der fremhævet en række strategiske pejlemærker, som danner grundlag for TR's kerneopgaver. Disse er koncentreret om:

- TR som lønforhandler
- TR som bisidder
- TR som mobiliserende aktør mhp. at styrke fællesskabet og herigennem rekruttere og fastholde medlemmer
- TR som aktivt talerør for kolleger ved forandringer på arbejdspladsen

Ud over i endnu højere grad at indarbejde organiseringstemaet i selve TR-uddannelsen lægges der ligeledes op til en mere struktureret efteruddannelse af såvel nyvalgte som erfarne TR'ere. Heri indgår webinarer om bl.a. årlige lønforhandlinger, modtagelse af nyansatte samt det årlige TR-træf.

For at sikre en lokal forankring er det i forbindelse med strategien aftalt, at der i alle fem regioner oprettes lokale netværk/klubber. Disse netværk vil være organiseret inden for de arbejdsområder, hvor TR er ansat. Det vil sikre, at der lokalt er en sparring og vidensdeling, som ligeledes kan danne fundament for aktiviteter på tværs mellem TR.

Arbejds miljørepræsentanter

Forbundet har på flere områder arbejdet på at styrke arbejds miljørepræsentanternes (AMR) indsatser ift. forebyggende indsatser i det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. På de årlige kurser afholdt for AMR har der været fokus på temaer som konflikthåndtering, den gode modtagelse af nye/unge kollegaer, stress samt at tale om smerter på jobbet. Ligeledes har der været

Tillidsrepræsentanter fra hele landet samles ved det årlige TR-træf. Her fotos fra TR-træf i 2024.

afholdt regionale TRAM-møder (som AMR er en del af), hvor de samme temaer har været på dagsordenen. AMR har også deltaget i sekretariatets workshop om Lederforums anbefalinger til styrket rekruttering af ernæringsassistenter og ernæringsprofessionelle ledere (november 2024). Fremadrettet vil forbundet arbejde videre med temaer fra Medlemslivsundersøgelsen 2024, hvor medlemmerne særligt fremhævede bekymring for nedslidning.

ÅRLIG LØNFORHANDLING

Det er et vigtigt strategisk indsatsområde i forbundet at gennemføre Årlige Lønforhandlinger (ÅL) på vegne af de medlemmer, der er ansat på en arbejdsplads uden tillidsrepræsentant (TR). Kost og Ernæringsforbundet har i en årrække arbejdet med en forstærket lønstrategi for dels at styrke forbundets synlighed og ikke mindst målrettet og proaktivt at sikre mere i lønpenen til medlemmerne.

I 2023 blev der ansat en dedikeret medarbejder i sekretariatet til arbejdet med ÅL. I 2024 blev der af sekretariatet tilbudt og gennemført lønforhandlinger i samtlige regioner og i 94 af 98 kommuner for medlemmer, der ikke har en TR. I 2024 har 1.400 medlemmer fået tilbudt hjælp til en ÅL. Det er en stigning på 40 pct. ift. 2023. Og der er lagt en plan for, at forbundet fra 2025 er ude i samtlige kommuner og dækker alle medlemmerne.

Fakta

FORHANDLINGSRESULTATER

Kommuner:

I kommunerne, hvor størstedelen af forbundets medlemmer er ansat, var det i 2024 ca. 86 pct. (mod 85 pct. i 2023) af de varige tillæg, som blev forhandlet hjem til medlemmerne. Det samlede beløb i varige tillæg forhandlet hjem til medlemmerne beløb sig i 2024 til ca. 1.580.000 kr. (mod 860.000 kr. i 2023). Tilsvarende er ca. 72 pct. (mod 50 pct. i 2023) af engangstillæg tilfaldet medlemmer. Medlemmerne har i 2024 fået ca. 613.000 kr. i engangstillæg mod ca. 350.000 kr. i 2023. I 2024 har 331 medlemmer bedt sekretariatet forhandle på vegne af dem. 286 medlemmer (86 pct.) har opnået lønforbedring via ÅL.

Regioner:

I regionerne er ca. 96 pct. (mod 57 pct. i 2023) af de varige tillæg i 2024 gået til medlemmer. Der er tale om i alt 219.500 kr. i 2024. Tilsvarende er ca. 76 pct. (mod 77 pct. i 2023) af engangstillæg på 47.350 kr. tilfaldet medlemmer. I alt har 44 medlemmer i 2024 bedt sekretariatet om at forhandle på deres vegne. 33 medlemmer svarende til 75 pct. har fået mere i løn. De forhandlede beløb er stort set identiske med beløbene i 2023, dog med langt flere midler til medlemmerne end i 2023.

Tillidsrepræsentanternes rolle i de årlige lønforhandlinger

På de arbejdspladser, der er TR-dækket, er det en nøgleopgave for TR at planlægge og gennemføre ÅL for deres kolleger. Der er ikke et samlet overblik over, hvor mange TR, der systematisk afholder ÅL. Det er dog ikke alle. Sekretariatet udviklede i slutningen af 2023 webinarer vedr. årlig lønforhandling både for medlemmer og for TR. Formålet er dels at gøre medlemmerne opmærksomme på deres ret til livslang lønudvikling via ÅL og motivere dem til at indstille sig til sekretariatet eller TR. Og dels at klæde TR på til at afholde den årlige lønforhandling for medlemmerne.

De årlige lønforhandlinger er en vigtig strategisk indsats i forbundet for at sikre, at ernæringsprofessionelles vigtige arbejde afspejles i lønnen. På den korte bane handler det om at få lønstigninger hjem til medlemmer. På den lange bane er ambitionen en kontinuerlig udvikling af kvalifikationstillæg via konkret feedback, råd og vejledning fra sekretariatet.

De seneste års strategiske satsning på ÅL har båret frugt. Både i form af lønkroner i medlemmernes lønpose, og der bliver længere mellem de eksempler, hvor medlemmer med lang anciennitet ikke har kvalifikationstillæg.

Ernæringsassistenterne Wera, Anita og Christina på Center for Korttidspladser i Sønderborg er blandt de 1.400 medlemmer, som fik tilbudt hjælp til en årlig lønforhandling i 2024. De sagde ja til tilbuddet, og resultatet blev en lønforbedring.

Forbundet indefra

ET FREMTIDSSIKRET STÆRKT FORBUND

2023 og 2024 har hovedbestyrelsen haft særligt fokus på, hvordan Kost og Ernæringsforbundet kan fremtidssikres som et stærkt fagligt fællesskab for alle medlemmer – uanset uddannelse, erfaring og arbejdsområde. I den forbindelse er samarbejdet med Fagligt selskab af Kliniske Diætister (FaKD) blevet styrket endnu mere – lige fra faglige tilbud til politiske indsatser om sundhedsreform, underernæring og anbefalinger til den danske institutionskost.

Andre centrale temaer har været rekruttering og tilknytning til vores fag og forbund med et særligt fokus på unge. Der har også været fokus på at styrke forbundets økonomi, så Kost og Ernæringsforbundet fortsat kan være et stærkt forbund, der leverer god hjælp og rådgivning til medlemmerne.

Forbundet har ligesom resten af samfundet været hårdt ramt af bl.a. de stigende priser, der fulgte med inflationskrisen, og derudover har forbundet også haft en negativ udvikling i medlemstallet, der til dels skyldes, at mange medlemmer går på pension. For at sikre en bæredygtig økonomi i forbundet besluttede hovedbestyrelsen i 2024, at de økonomiske udfordringer skal løftes i fællesskab. Derfor er der vedtaget besparelser på både politiske udgifter, drift og årsværk i sekretariatet og en stigning i kontingentet. Og i forlængelse heraf blev det i sommeren 2024 besluttet at slanke ledelsen, så den fremover består af en direktør og en vicedirektør.

I den forbindelse drøftede hovedbestyrelsen også forbundets politiske struktur. Hovedbestyrelsen var enige om, at de regionale repræsentationer er vigtige for at sikre, at Kost og Ernæringsforbundet også fremover kan være et nærværende forbund. Derfor fastholdt hovedbestyrelsen med en beslutning i foråret 2024, at der også i fremtiden skal være repræsentation lokalt.

Forbundet har arbejdet med at prioritere, målrette og ensrette indsatser på tværs af sekretariatet og regioner, så vi i fællesskab skaber endnu større værdi for medlemmerne. Der er udviklet fælles principper, der skal bidrage til at sikre en mere ensartet rådgivning til medlemmerne. Ved årsskiftet 2024/2025 var forbundet fx ikke længere medlem af Rådet for sund mad, der efter bortfald af statslig finansiering er overgået til rent medlemsfinansieret organisation.

Der er også blevet udviklet en ny rådgivningspolitik. Målet med den nye politik er, at alle medlemmer af Kost og Ernæringsforbundet skal have adgang til den samme gode rådgivning, uanset hvor man kommer fra i landet, og hvad ens uddannelsesbaggrund er. Vi står på et godt fundament i forbundet, men ambitionen har været en tydeligere prioritering af rådgivning af medlemmer om løn og ansættelsesvilkår. Vi ønsker også i højere grad at gøre bedre brug af digital rådgivning, fx ved bisiddersamtaler, samtidig med at vi lever op til behov om tilgængelighed,

(>)

professionalisme og nærvær overfor medlemmerne. Medlemmerne skal også opleve, at de får opdateret viden og god vejledning via kost.dk. Endelig har vi indgået et samarbejde med Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), hvor vi får adgang til specialiserede kompetencer inden for emner som sygefravær, fleksjob og arbejdsskader.

REGIONERNE

Kost og Ernæringsforbundets regioner er vigtige lokale indgange til forbundet. Regionsformændene skal med deres indsigt i lokale forhold og personlige kontakt til medlemmerne understøtte, at forbundet er et nærværende fællesskab. Regionsformændenes opgaver spænder vidt; fra bisidderopgaver til deltagelse i lokalpolitiske arrangementer i FHs lokalsektioner, samarbejde med a-kassen FTFa og pensionselskabet PKA, forandringsager, besøg på erhvervsskoler, deltagelse i lokale uddannelsesudvalg, lokale faglige arrangementer, aktivitetsudvalg mm.

En af de store regionale sejre i 2024 var, at det blev vedtaget, at det nye Nordsjællands Hospital, som er under opførelse i Hillerød, får et produktionskøkken, og ikke kun et modtagekøkken, som det ellers var planen. Det har været en lang kamp gennem mange år. "Vi har fået lov til at blive ved med at lave grøn og ernæringsrigtig mad i eget produktionskøkken. Det, synes jeg, er en stor sejr for vores faglighed", siger regionsformand Marianne Vilsbøll, som roser køkkenchef Helle Steen Petersen og tidligere regionsformand Alice Linning for en utrættelig indsats for at overbevise beslutningstagerne.

Og 2024 var også året, hvor to af forbundets mange seje unge medlemmer fik velfortjent hæder. Signe Nielsen og Natasja Laursen blev nemlig udvalgt til 'Talent for mennesker'. "Det er meget overvældende, og jeg er virkelig stolt af det – og af mit fag", siger Signe Nielsen om

Ernæringsassistent og PBES-studerende Natasja Laursen blev i 2024 udvalgt til A4 Mediers liste 'Talent for mennesker'.

udvælgelsen. "Signe brænder for at give børnene madmod og inspirere dem til nye retter – herunder klimavenlig mad. Hun brænder igennem, når hun fortæller børnene om nye retter og det at smage på nye ting", skrev regionsformand for Region Midtjylland Jette Søndergaard Nielsen i sin indstilling til 'Talent for mennesker'. Herle Eriksen, daværende EUX-ernæringsassistentelev, beskriver Natasja Laursen som: "(...) ekstremt dygtig til sit arbejde og med en stor passion for ernæringsrigtig madlavning. Samtidig gør hun meget på sit arbejde for de borgere, som hun laver mad til, men også rigtig meget for erhvervet og uddannelsen som helhed".

I 2024 startede regionsformændene og sekretariatet et styrket samarbejde og koordination, der bl.a. skal sikre enighed om de vigtigste opgaver på tværs af de fem regioner og sekretariatet. Formålet er, at vi i fællesskab får løftet de opgaver, der er vigtigst for medlemmerne og forbundet både på den korte og lange bane – og at opgaverne løftes på en mere ensartet måde. Succeskriteriet er, at medlemmer skal opleve den samme gode hjælp og indsats uanset, om de bor i Køge eller Kolding, Slagelse eller Sakskøbing. Arbejdet er kommet godt fra start og vil fortsætte de kommende år.

FAGLIGE TILBUD OG KOMMUNIKATION

Kost og Ernæringsforbundet udvikler hele tiden medlemskommunikationen og vores faglige tilbud. Vi kommunikerer til medlemmerne på flere kanaler og formater – både sociale medier som Facebook, Instagram, LinkedIn, nyhedsbreve, hjemmesiden kost.dk og fagbladet Appetit. Kernen i forbundets kommunikation er at formidle stort og småt så forståeligt som muligt, og vi har et skarpt blik på, at de faglige tilbud er relevante for så mange medlemmer som muligt.

Faglige tilbud

Kost og Ernæringsforbundet afholder løbende faglige arrangementer, bl.a. i samarbejde med Fagligt selskab af Kliniske Diætister (FaKD). Arrangementer, som har fokus på at dyrke, udvikle og styrke medlemmernes brede kernefaglighed gennem oplæg med dygtige ernæringsprofessionelle og andre fagfolk med relevans for vores profession. Forbundet afholder forskellige typer af arrangementer:

Webinarer, hvor alle uanset geografisk placering kan deltage foran sin computer. Ofte er webinarerne planlagt som oplysning om nyeste viden inden for et område. Vi har bl.a. afholdt webinar om vegetabiliske proteiner til sårbare ældre; kvalitetsstandarder for forebyggelsestilbud til kronikere; allokerede kliniske diætister; dysfagi og ernæringstilstand hos plejehjemsbeboere; energibesparelser i det professionelle køkken; kostråd til vegetariske måltider i daginstitutioner, NNR 2023 og tæt på tarmen. Forbundet er også en del af 'Planteløftet', som har afviklet mange webinarer hos medlemmer rundt omkring i landet i 2024.

Der har også været afviklet webinarer om både Årlig Lønforhandling og OK24. Der blev afholdt målrettede webinarer for tillidsrepræsentanter, hvor de tillidsvalgte blev orienteret om overenskomstforhandlingernes forløb. Derudover holdt vi flere webinarer for medlemmer,

da forhandlingsresultatet lå klart. Der var flot tilslutning til alle OK24-webinarerne, og mange hundrede medlemmer fik på denne måde præsenteret resultatet direkte af formanden og chefforhandleren med mulighed for at stille spørgsmål.

Temamøder, som er fysiske arrangementer, bliver afholdt i alle landets fem regioner. Til temamøderne er der mulighed for at netværke og få kollegial sparring fra andre ernæringsprofessionelle. Emner på temamøderne har bl.a. været: Vi nærder bælgfrugter, Kostråd til måltider i daginstitutioner og Må vi tale om vægt? Fra 2025 vil der blive afholdt tre temamøder om året.

Regionale arrangementer, som planlægges og afholdes af de regionale bestyrelser og udvalg, og derfor kun udbydes i én region. Det kan fx være netværksmøder, besøg på virksomheder/ arbejdspladser eller faglige oplæg. Det kan kun lade sig gøre, fordi der er så mange engagerede medlemmer i regionerne. Det skal I have stor tak for.

Kommunikation

Kost.dk

Hjemmesiden kost.dk er den primære adgang til Kost og Ernæringsforbundet på internettet. I 2024 har der været omkring 14.000 unikke besøgende hver måned. Størstedelen besøger hjemmesiden ved at skrive linket direkte i adressefeltet eller via google. De to hyppigst besøgte sider er forsiden og arrangementskalenderen. Derudover er der en række artikler, der også ligger i toppen over hyppigst besøgte sider.

Sociale medier

I Kost og Ernæringsforbundet er vi fortsat aktive på de sociale platforme Facebook, Instagram og LinkedIn. Dog har vi valgt ikke at være på det sociale medie X (tidligere Twitter) mere. På alle tre platforme er der fremgang i antallet af følgere.

Derudover er det værd at nævne, at der – fra marts 2024 indtil nu – er sket en væsentlig stigning i antallet af brugere, der liker, kommenterer, deler og klikker på vores indhold eller besøger vores profiler. For eksempel er der på Facebook 65 pct. flere, der interagerer med vores indhold, og der er sket mere end en fordobling i besøgende på vores profil.

Det er blandt andet et resultat af en ny SoMe-strategi, hvor medlemmerne spiller en mere central rolle i alt vores indhold. Vores indhold handler ofte om et eller flere medlemmer, der fortæller om deres erfaring, oplevelser eller andet, som relaterer sig til deres fag. Det har til formål at fremme den faglige stolthed. Vi har også skiftet til at lave mere interaktivt og engagerende indhold, hvor der lægges op til vidensdeling, sparring og inspiration blandt medlemmerne.

Generelt har vi i 2024 ønsket at komme endnu tættere på vores medlemmer, hvilket har resulteret i medlemsundersøgelsen, 'Medlemsliv anno 2024', som udkom i december 2024. Dette afspejler sig selvfølgelig også i, hvilket indhold vi laver på vores sociale platforme.

Nyhedsbreve

Forbundets nyhedsbreve udsendes ugentligt til alle medlemmer samt andre, der har tilmeldt sig via hjemmesiden kost.dk.

I 2024 blev forbundets nyhedsbrevsudbyder udskiftet, så nyhedsbreve har fået et anderledes look, og samtidigt er arbejdsgangen blevet lettet. Medlemmerne er glade for nyhedsbrevene, og vi kan se, at omkring 56 pct. åbner det ugentlige nyhedsbrev.

Udover det ugentlige nyhedsbrev udsendes også et nyhedsbrev til FaKD-medlemmer, som har en åbningsrate på omkring 70 pct. Regionsformændene udsender nyhedsbrev to gange om året – og det er medlemmerne i regionerne glade for, og også her ligger åbningsraten pænt over 70 pct. Sidst, men ikke mindst, så udsendes et nyhedsbrev til forbundets tillidsvalgte efter behov, og det er meget populært – hele 83 pct af modtagerne åbner dette nyhedsbrev.

Fagbladet Appetit

Forbundets trykte medlemsblad Appetit har til formål at give aktuel viden og inspiration samt understøtte medlemmernes faglige stolthed og fællesskab gennem medlemsnære artikler.

Appetit udkommer fire gange årligt og sendes til alle medlemmer af forbundet.

Derudover udkommer fagbladet Diætisten, som sendes til alle medlemmer af Fagligt selskab af Kliniske Diætister (FaKD) seks gange årligt, med fag- og forskningsartikler inden for diætetik, forskning og ernæringsbehandling.

TAL PÅ MEDLEMMER:

Kost og Ernæringsforbundet talte pr. 1. april 2025 7.745 medlemmer.

